

Artur Konan Doyl

ŞERLOK HOLMSUN MACƏRALARI

Şeytan ayağı

Tərcüməçi:
Samir Bulut

qanun nəşriyyatı

Arthur Conan Doyle

**THE ADVENTURES
OF SHERLOCK
HOLMES**

Devil's Foot

Kornuel qraflığında istirahət edən Holms dəhşətli hadisədən xəbər tutur: ailədə iki qardaş dəli olur, bacı isə süfrə arxasında ölür. Təhqiqata başlayan Holms qəribə dəlillərlə üzləşir, məlum olur ki, bütün bunlara səbəb “Şeytan ayağı” adlandırılan bitkidən hazırlanmış öldürücü zəhərdir.

Kitaba həmçinin “İkinci ləkə”, “Karton qutu”, “Qırmızı üzük”, “Bryus-Partinqtonun çertyojları”, “Şerlok Holms ölüm yatağında”, “Ledi Frensis Karfeksin itkin düşməsi”, “Onun son salanı”, “Məşhur müştəri”, “Təqətsiz əsgər” hekayələri də daxil edilib.

MÜNDƏRİCAT

İKİNCİ LƏKƏ.....	7
VESTMINSTERDƏ QƏTL HADİSƏSİ.....	19
KARTON QUTU	46
QIRMIZI ÜZÜK	77
BRYUS-PARTİNQTONUN ÇERTYOJLARI.....	104
ŞERLOK HOLMS ÖLÜM YATAĞINDA	149
LEDİ FRENSİS KARFEKSİN İTKİN DÜŞMƏSİ.....	172
ŞEYTAN AYAĞI	203
ONUN SON SALAMI	238
MƏŞHUR MÜŞTƏRİ.....	263
SOLĞUN BƏNİZLİ ƏSGƏR.....	300

İKİNCİ LƏKƏ

Fikirləşirdim ki, dostum Şerlok Holmsun qəhrəmanlıqları haqqında daha yazmalı olmaya-
cağam. Ona görə yox ki, əlimdə material qalmamışdı. Əksinə, indiyə qədər qələmə almadığım yüzlərlə hadisə haqqında qeydləri özümdə saxlayırdım. Bu gözəl insanın parlaq şəxsiyyətinə və qeyri-adi üsullarına oxucu marağının azaldığını da demək olmazdı. Əsl səbəb bu idi ki, Şerlok Holms onun macəraları haqqında hekayələrin çap olunmasını daha istəmirdi. Nə qədər ki bu işlə məşğul idi, qazandığı uğurların təsviri onda praktiki maraq doğururdu; amma Londonu həmişəlik tərk edərək, Susseks təpələrində arı yetişdirib onların həyatını öyrənməyə başladıqdan sonra təkidlə tələb etdi ki, onu sakit buraxsınlar. Məşhurluq – dostumu yaman bezdirmişdi. “İkinci ləkə” adlı bu hekayəni vaxtı çatdıqda çap etdirməyə söz verdiyimi ona xatırlatdım və onu inandırdım ki, hekayələrimi beynəlxalq siyasət aləmində çox mühüm yer tutan bir epizodla (Holmsun məşğul olduğu ən məsuliyyətli işlərdən biri) yekunlaş-

dırmaq yerinə düşər. Dostum yalnız bundan sonra həmin gizli məsələnin çap olunmasına razılıq verdi. Əgər hekayəmin bəzi cəhətləri dumanlı görünsə, oxucular asanlıqla anlayar ki, bu məsələləri üstüörtülü saxlamaq üçün kifayət qədər əsaslı səbəblərim olub.

Bir payız günü, çərşənbə axşamı səhər-səhər (tarix göstərilə bilməz) Beyker-stritdəki sadə mənzilimizdə Avropa miqyasında məşhur olan iki nəfər peyda oldu. Onlardan biri ciddi, qartal sifətli, sərt baxışlı, adlı-sanlı lord Bellincer idi, o iki dəfə Böyük Britaniyanın baş naziri vəzifəsini tutmuşdu. İkinci adam hələ orta yaşlarına çatmamış, yaraşıqlı bir gənc idi. Bu gənc nəinki qəşəngliyi, həm də incə ağılı ilə məşhur olan London meri Treloni Houp idi. O, Avropa məsələləri üzrə nazir və ölkəmizin ən görkəmli dövlət xadimlərindən biri idi.

Qonaqlarımız kağız-kuğuzla dolu divanda əyləşdilər. Onların həyəcanlı və yorğun üzündən görünürdü ki, buraya fəvqəladə dərəcədə əhəmiyyətli və təcili bir iş üçün gəliblər. Baş nazirin damarları çıxmış arıq əlləri çətin sümük dəstəyini əsəbi halda sıxmışdı. O, qaşqabaqlı və təşviş dolu baxışlarla gah Holmsa, gah da mənə baxırdı. Avropa məsələləri üzrə nazir gərgin halda bığlarını eşir və saatının zəncirindəki açarlığı oynadırdı.

– Mister Holms, bu gün səhər saat yeddidə mühüm bir sənədin itdiyini aşkar edən kimi tez baş nazirə xəbər verdim, o da təklif etdi ki, ikimiz də sizin yanınıza gələk, – nazir dedi.

– Polisə xəbər vermisinizmi?

– Xeyr, ser! – baş nazir özünə xas olan cəldlik və qətiyyətlə dedi. – Xəbər verməmişik, heç vaxt da xəbər verməzdik. Polisi məlumatlandırmaq – məsələni hamıya aşkar etməyə bərabər olar. Biz isə hər şeydən əvvəl bundan qaçmaq istəyirik.

– Axı nə üçün, ser?

– Sözü gedən sənəd o qədər mühümdür ki, onun məzmununun aşkara çıxması asanlıqla beynəlxalq konfliktə səbəb olar. Mübaliğəyə yol vermədən deyə bilərəm ki, sülh və müharibə məsələləri bu sənəddən asılıdır. Əgər onu gizli şəkildə axtarıb tapmaq mümkün deyilsə, ümumiyyətlə, bu fikirdən imtina etmək daha yaxşı olar, çünki bu sənədi elə ona görə oğurlayıblar ki, onun məzmununu hamıya yaysınlar.

– Başa düşürəm. Mister Treloni Houp, indi mənə sənədin necə itdiyini ətraflı şəkildə danışsanız, sizə çox minnətdar olaram.

– Mister Holms, mən bir neçə kəlmə ilə sizə hər şeyi danışacağam... Bu sənəd – bir əcnəbi monarxın məktubudur. Biz onu altı gün əvvəl almışıq. Məktub elə böyük əhəmiyyət daşıyırdı ki, mən onu nazirliyin seyfində saxlamağa ürək eləməirdim və hər axşam özüm ilə Uaytholl-Terrasda yerləşən evimə aparırdım. Onu yataq otağında rəsmi sənədlər üçün olan bağlı mücrüdə gizlədirdim. Bu sənəd dünən axşam da mücrünün içərisindəydi, buna əminəm. Nahara getməyə hazırlaşanda mücrünü açıb sənədin yerində olduğunu bir daha yoxladım. Bu gün səhər məktubun yoxa çıxdığını gördüm. Mücrü bütün gecə masanın üstündəki güzgünün yanın-

da idi. Mən də, arvadım da ayıq yatırıq. Hər ikimiz and içməyə hazır idik ki, gecə otağa heç kim girməyib.

– Saat neçədə nahar etdiniz?

– Səkkizin yarısında.

– Saat neçədə yatağa girdiniz?

– Arvadım teatrda idi. Mən onu gözləyirdim. Təxminən saat on ikinin yarısında yataq otağına getdik.

– Demək, dörd saat ərzində mücrüyə heç kim nəzarət etməyib?

– Yataq otağına səhərlər qulluqçu qızdan və günün başqa saatlarında isə mənəm, yaxud arvadımın kamerdinerindən başqa heç kim girə bilməz. Amma onlar sadıq xidmətçilərdir və bizim evdə çoxdan yaşayırlar. Bundan əlavə, mücrüdə adi xidməti kağızlardan daha qiymətli bir sənədin saxlandığını onlardan heç biri bilə bilməzdi.

– Bu məktubun mövcudluğundan kimin xəbəri vardı?

– Mənim evimdə heç kimin.

– Amma arvadınız, yəqin ki, bilirdi?

– Xeyr, ser. Bu səhər məktubun itdiyini görənə qədər arvadıma heç nə deməmişdim.

Baş nazir razı halda başını tərpətdi.

– Ser, sizin çox məsuliyyətli adam olduğunuzu həmişə bilirdim, – o dedi. – Şübhə etmirəm ki, belə mühüm və gizli bir işdə məsuliyyət hissəsiniz hətta sıx ailə bağlarından da möhkəm olmalıydı.

Avropa məsələləri üzrə nazir təzim etdi.

– Tamamilə doğrudur, ser. Bu günə qədər arvadıma bu məktub barədə bircə kəlmə də deməmişdim.